

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 252. An & qualem potestatem seu jus habeat ad occidendum subditum respublica seu magistratus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

Covar. in Clem. unic. h. t. p. 3. §. 3. num. 2. in fine. Nav. c. 27. n. 216. & 224. Suar. de cens. d. 47. §. 5. n. 1. Castrop. tr. 39. d. 6. p. 14. §. 5. num. 1. Laym. L. 3. tr. 3. p. 3. c. 8. n. 2. Pirh. h. t. n. 114. cum communi. Arg. c. sicut dignum. §. fin. h. t. c. quod in dubiis. de pœnis. juncta Gl. v. incitant. ex ea ratione, quod, quando plures communi auxilio vel consilio concurrunt ad Homicidium, aliudve delictum vel damnum, censentur una causa moralis. Sylv. Laym. Pirh. & DD. in c. significasti. Limitatur ex dictis responsis, excipiendo assistentes in bello injusto ad componendam pacem, vel ad adjuvandum in spiritualibus. Sylv. Pirh. h. t. cit. & alii jam citati. Item ut nullus saltem laicus contrahat irregularitatem, si nullus occidat aut mutiletur (de clerico autem in hoc casu est dubium, censetque Pirh. probabiliter etiam Clericum assistentem & adhortantem in bello injusto, ubi nullus occiditur, fieri irregularem, contrarium sentientibus aliis. Arg. c. Clerici. 23. q. 8.) quia ad eam contrahendam non sufficit intentio occidendi vel mutilandi sine actu externo. Suar. l. c. num. 3. De cætero est hæc irregularitas non ex defectu perfectæ lenitatis, sed revera ex Homicidio injusto.

2. Resp. Secundò: Militantes aut etiam assistentes in bello defensivo justo etiam Clerici non fiunt irregulares, dum occidunt vel mutilant, etiam propriâ manu ob necessariam defensionem vitæ propriæ; si enim id liceat in privata rixa, cur non in quovis prælio publico? Suar. l. c. n. 1. modò tamen, prout ipsum limitat cum Avila. de censuris. p. 7. d. 7. §. 3. n. 1. concl. 1. Pirh. h. t. n. 115. non processerint ad bellum justum, non ad pugnandum propriâ manu, sed ob aliam causam v. g. ad adhortandum milites, vel ad ministrandum spiritualia. Idem est de occidentibus & mutilantibus ob defensionem Ecclesiæ vel patriæ; cum bonum commune præferendum sit bono privato propriæ vitæ. Suar. l. c. n. 2. idque etiam dicendum de Clericis, ita ut etiam vigilas agere debeant, modò tamen desint laici, qui patriam defendere possint. Abb. in c. petitio h. t. n. 2. Pirh. h. t. n. 116. & plures apud Fagn. in cit. c. n. 2. & seq. Extra quem casum necessitatis Clerici etiam ad defendendam patriam, etsi adhortari possint ad pugnandum, juxta c. igitur. c. omnes. c. hoc talis. c. ut prædam. 23. q. ult. tamen in propria persona pugnare non possunt. Pirh. l. c. juxta c. ex multa. §. fin. de Voto. & Gl. in cit. c. petitio. v. mordet.

3. Resp. Tertio: Quicumque in bello justo offensivo per se sive proprio facto aliquem occidit vel mutilat, sit per hoc irregularis absque peccato, si laicus est, Abb. in c. petitio. h. t. n. 1. Laym. l. c. num. 1. Castrop. l. c. Pirh. h. t. n. 117. Reiffenst. num. 117. Arg. cit. c. petitio. & c. si quis. dist. 51. juncta Gl. ibid. v. mutilaverit. orta hac irregularitate ex defectu perfectæ lenitatis, à qua cædes & mutilatio non excusat, quod sit justa, ut Nav. cit. c. 27. n. 213. Suar. de cens. d. 47. §. 6. n. 6. Pirh. l. c. non tamen ad eam sufficit, quod sanguinem fuderit vulnerando solum. Arg. cit. c. petitio. cum irregulariter nulla contrahatur, quæ in jure non sit expressa. c. is, qui. de Sent. excomm. in 6. E contra nec Clerici, nec laici fiunt irregulares, si moraliter vel saltem sufficienter certi se in bello offensivo justo nullum occidisse aut mutilasse per se seu propriis manibus, etiam si sciant, se plures vulnerasse non lethaliter, pluresque ab aliis occisos esse. Abb. in c. placuit. de Cler. percuss. Nav. l. c. num. 115. Covar. in Clem. furiosus. p. 2. §. 3. num. 2. Suar.

l. c. §. 6. n. 5. Mol. de l. & l. tr. 2. d. 110. Castrop. tr. 29. d. 6. p. 14. §. 5. num. 2. Laym. l. c. n. 2. Pirh. l. c. Arg. ducto à sensu contrario. Dum ibi Sacerdoti pugnanti in bello, in quo ipse percussit & vulneraverat aliquos per se, aliique multi occisi per alios, mandatur ob irregularitatem à Sacrificio abstinere, tunc tantum, quando haberet remorsum conscientiæ, quod ab eo revera aliquis fuisset occisus. Unde, si sufficienter ei constat, nullum à se occisum, non tenetur ob irregularitatem abstinere; quod, si tamen sive Clericus, sive Laicus rationabiliter dubitaret, num propriâ manu aliquem occidisset, ille deberet se habere irregularem. Arg. c. petitio. Cum ibi dicitur, quod consultus sit, in hujusmodi dubio abstinere, quam celebrare, & si dubium sit leve vel potius scrupulus, meliorem esse conditionem possidentis jus suscipiendi & administrandi ordines cum Engels. h. t. num. 58. astruit Reiffenst. h. t. num. 122. De cætero prædictis non obstat, quod Clericis absolutè prohibitum sit in bello offensivo pugnare, ut cum Gl. in c. petitio. v. remordet. Castrop. l. c. num. 3. AA. ferè omnes. Arg. c. Clerici. c. quicumque. 23. q. 8. Adeoque hi saltem videantur fieri irregulares: nam ex tali prohibitione non rectè inferitur irregularitas, si contra eam agant, quia per hoc in jure ea non exprimitur. Neque quod dictum est, nimirum quod, dum plures concurrunt ad occidendum, licet unus tantum occidat, omnes fiant irregulares, quia omnes censentur una causa moralis Homicidii. Nam locum habet in bello injusto non tamen in bello justo; quia pugnantes dant operam licitæ rei. Ad hæc Jus Canonicum signatè noluit, ut pugnantes in bello justo fierent irregulares, nisi propriâ manu occiderent, ne aliàs nimis multi facti inhabiles ad Ordines ac ita retraherentur à bellis justis. ut Pirh. l. c. cum Avil. d. 6. §. 3. num. 2. resp. ad 1. Atque ex his deducuntur sequentia, quod bellidux incitans milites ad fortiter pugnandum, non fiat irregularis, quia non provocat illos directè & determinatè ad occidendum. Idem est de Clerico adhortante milites etiam in ipso conflictu ad strenuè pugnandum in bello justo, nisi incitet ad hunc vel illum in particulari occidendum. Pirh. l. c. cum Covar. l. c. §. 3. n. 2. & Suar. l. c. n. 8. item ille, qui militibus dat arma ad bellum justum; quia datio hæc est actio justa & indifferens, nisi forte dentur arma in actuali conflictu ad occidendum. Pirh. num. 118. cum Suar. l. c. §. 6. n. 6.

Quæst. 252. An & qualem potestatem seu jus habeat ad occidendum subditum respublica seu Magistratus?

Resp. Non habet jus pro arbitrio suo occidendi, aut periculo mortis exponendi subditos; cum non competat ei Dominium in corpora subditorum, neque magis licet Magistratui exercere tyrannidem in homines liberos, quam Dominus in servos suos sævire, exercendo in eos potestatem vitæ ac necis, juxta quod jure veteri correcto, statuitur L. 1. ff. de his, qui sunt sui vel alien. jur. Habet tamen jus subditos exponendi mortis periculo, quatenus ratio ostendit, id necessarium ad rempublicam tuendam. Sic quoque jus habet puniendi eos morte ob delicta (non quidem merè civilia, ut rectè Laym. L. 3. tr. 3. c. 2. num. 2.) sed verè talia, quæ coram Deo id mereantur, & reipublicæ bono sic exigente. D. Tho. 2. 2. q. 64. a. 2. cum omnino communi, ex ea etiam ratione, quod docente ratione naturali ad conservandam huma-

humanam societatem necessarium sit, ut communitas vel Princeps tanquam caput illius habeat jus puniendi singulos de communitate, etiam, si opus est morte, quemadmodum homo, etsi non sit Dominus membrorum suorum, sed custos, si tamen illorum aliquid corpori nocivum esse incipiat, potest illud tollere, & abscindere, permittente Deo Domino illorum, ne totum corpus pereat.

Quest. 253. An & qui cooperantes ad mortem justam rei incurrant irregularitatem?

Resp. Omnes, qui publica Authoritate aut vi illius iuste cooperantur, etsi non ita propinque ad prolationem sententiae sanguinis, sive mortis, sive mutilationis, vel ad executionem illius, sunt irregulares, etsi enim delictum nullum per hoc committant, quia tamen tales effundendo sanguinem à perfecta lenitate Christi, quam is in Altari offert Deo Patri, representanda recedunt, merito arcentur per irregularitatem ab Ordinibus (qui omnes referuntur ad Eucharistiam seu Altaris Sacramentum) suscipiendis vel susceptis exercendis, & à representanda persona Christi. Unde & hæc irregularitas non est tam poena quam moralis inhabilitas ad ministerium Altaris, juxta *c. suscepimus. in fin. h. t. D. Tho. 2. 2. q. 40. a. 2. in corp. Nav. in man. c. 27. n. 205. in fine. Pirh. h. t. num. 94.* tales autem sunt Accusatores, Delatores, Judices, Assesores, Consultores, Advocati, Testes, Notarii, sententiam scribentes, dictantes, subscribentes, quorum singuli, quia plures continent quaestiones, de singulis in particulari agendum in seq.

Quest. 254. An & qualiter Accusator Criminis contrahat irregularitatem?

1. Resp. Primò: Sive Clericus, sive Laicus accusans vel denuncians aliquem coram Judice Laico criminaliter de delicto morte vel mutilatione digno directè, non ad privatum interesse, sed ad vindictam publicam, secutà morte vel mutilatione accusati, sit irregularis. Covar. in *Clem. unic. h. t. p. 2. §. 5. num. 1.* Suar. de *conf. d. 47. §. 2. num. 10.* Avil. de *conf. d. 5. §. 2. du. 10.* Pirh. *h. t. num. 101.* Quia, eam tunc Judex infligat poenam ad instantiam accusatoris, hic est causa mortis vel mutilationis reo illatae, non obstant, quòd accusator protestetur, se quidem petere, ut puniatur reus, sed citra mortem vel mutilationem; eam talis protestatio vana sit, nihilque operetur. Quippe contraria ipsi accusationi, per quam directè Judex inducitur ad poenam sanguinis infligendam; cum requisitus ab accusatore ex officio debeat secundum leges judicare & punire.

2. Resp. Secundo: Quòd si tamen Accusator, sive Clericus, sive Laicus non accusaret criminaliter, sed civiliter petendo præcisè injuriæ & damni sibi illati reparationem, etiam petendo, ut puniatur poenà pecuniaria sibi in dictam reparationem applicandà, non sit irregularis, etiamsi Judex deim infligat poenam mortis vel mutilationis, idque accusator Clericus prævideat; cum tunc mors illa sequatur per accidens & accusatori non imputetur. Covar. *l. c.* Suar. *l. c. num. 2.* Avil. *l. c. du. 9.* Mol. de *just. tr. 3. d. 8. n. 3.* Pirh. *num. 102.* Barb. in *c. Prælati. h. t. in 6.* & ibi DD. communiter. Arg. *cit. c. & c. postulasti. h. t. in 6.* idque, etiamsi Clericus capiat aut detineat (aut indicet, ubi capi possit)

malefactorem deprehensum, eumque pro suo interesse Judici tradat. Covar. *l. c. num. 3.* Barb. *l. c. n. 4.* modò tamen expressè protestetur in ipso Judicio, se non petere vindictam criminis, sed solum in ordine ad justum suum interesse acculare, AA. iidem juxta *cit. c. Prælati.* Idque etiam coram Judice seculari, dum Accusator est Clericus, quia præmissa illa protestatione in accusatione civili non censetur cooperatio ad mortem, sed justa defensio & excitatio ad satisfactionem sibi præstandam. Omisà verò illà, accusans de crimine digno morte vel mutilatione indirectè censetur causa mortis, quæ tamen indirectè voluntas retractari censetur per illam protestationem. Suar. *l. c. Laym. l. c. c. 7. n. 5.* Quamvis autem *cit. c. 2. h. t. in 6.* solum fiat mentio de Clericis, quòd incurrant irregularitatem, si accusent non præmissa protestatione, idem tamen dicendum de Laicis. Covar. *l. c. num. 1.* Nav. *l. c. num. 213.* Suar. *cit. §. 2. n. 6.* Avil. *l. c. §. 2. du. 9. §. 6.* Pirh. *num. 108.* quia per hoc laicis non imponitur novum gravamen, sed potius tanquam remedium inventum ad irregularitatem evitandam offertur, est tamen quòd ad illam irregularitatem inter Laicos & Clericos distinctio, quòd hi, si omisà protestatione accusent, fiant irregulares, ex Homicidio illicito, quia illis prohibitum accusare in causa sanguinis sine protestatione. *c. postulasti. h. t. Gl. ibid. in fine.* Laici verò, etsi non præmissa omittendo protestationem, fiunt irregulares ex defectu perfectæ lenitatis. Nav. Avil. Pirh. *l. c. cit.* Porro hæc protestatio expressa sufficit ad evitandam irregularitatem, etiamsi ficta sit, & Accusator in animo velit & optet, ut accusatus occidatur, ut Covar. *l. c. §. 5. n. 2.* Avil. *l. c. Laym. cit. c. 7. in fine.* Mol. *l. c. d. 8. num. 4.* Pirh. *n. 104.* contra Nav. *cit. c. 27. num. 226.* Diaz. in *pract. crim. c. 102. num. 15.* & alios citatos à Barb. in *c. 2. h. t. in 6. num. 9.* Ex ea ratione, quòd irregularitas, utpote inducta solum jure Ecclesiastico, non præcipiente, nec puniente directè actus internos, & quia actus ille internus non influit in Homicidium, utpote incognitus Judici, non incurritur irregularitas per actum illum internum, sicut & contra ea incurritur omissione illius externæ protestationis, licet accusator internè habeat voluntatem, ut non occidatur; quia canones externam protestationem requirunt, & retenta in mente voluntas nihil operatur. Et hæc, etiam in foro conscientie, ut Pirh. *num. 104.* cum Diaz. *l. c. n. 16.* Item sufficit dicta protestatio ad evitandam irregularitatem, etiamsi accusanti sit certum moraliter, judicem poenam mortis illaturum, modò non inducatur ad iniquam sententiam ferendam, v. g. dum accusator verum delictum deferret, quia tamen illud probare non posset, inducit falsos testes, qui accusatum convenirent. Pirh. *num. 105.* citans Suar. *cit. §. 2. num. 8.* Arg. *c. 2. h. t. in 6.* Item si Clerici civiliter accusent non solum de injuriis suæ personæ aut suæ Ecclesie allatis, sed etiam de illatis parentibus, fratribus, liberis, propinquis, aliisque ita conjunctis, ut damnum vel injuria in ipsum redundet Accusatorem. Nav. *l. c. n. 213.* Covar. *l. c. n. 1.* Laym. *l. c. n. 5.* Pirh. *cit. n. 105. in fine;* fieret tamen irregularis etiam factà illà protestatione, si apud Judicem secularè accusaret civiliter extraneum quempiam alium de illatis ei damnis, si accusato mors deim infligeretur. Arg. *c. 2. h. t. in 6.* Suar. *l. c. num. 11.* Covar. *l. c. num. 4.* Nav. *l. c. n. 204.* Pirh. *num. 109.* ex ea ratione; quòd defensio juris proprii maximè sit naturalis, ac ideo